

Radīšana ir amata prasme un mīlestība pret savu darbu. Saruna ar Reini Suhanovu

Reinis Suhanovs patlaban ir visaktīvākais latviešu jaunākās paaudzes scenogrāfs un topošais režisors. 2009. gadā Suhanovs ieguvis Valmieras Drāmas teātra balvu "Debija teātrī", bet 2011.gadā kļuvis par teātra galveno mākslinieku.

Viņa ideja pārcelt Valmieras teātra izrādes "Plūdi un saulgrieži Straumēnu skaņās" scenogrāfiju instalācijā "Telpa telpā", kas pērn tika izstādīta 12.Prāgas Scenogrāfijas kvadriennālē, guva augstu profesionāļu un skatītāju vērtējumu. Par šo starptautisku interesi izraisījušo interaktīvo instalāciju autors tika nominēts Purvīša balvai.

Savos 27 gados Reinis Suhanovs paguvis radīt scenogrāfiju vairāk nekā 20 izrādēm. Būdams vecmeistara Andra Freiberga skolnieks, Suhanovs pirmo nopietno starptautisko atzinību ieguvis jau kā 4. kursa students, 11. Prāgas Scenogrāfijas kvadriennālē saņemot balvu kā daudzsološākais jaunais scenogrāfijas talants pasaulē. Viņš tika izvirzīts 2008./2009. gada sezonas "Spēlmaņu nakts" balvai nominācijā "Gada scenogrāfs", bet par darbiem 2009./2010. gada sezonā šo balvu arī ieguvis.

Neskatoties uz lieliem panākumiem scenogrāfijā, Reinis Suhanovs pievērsies arī teātra režijai. Šogad Latvijas Nacionālajā teātrī notika pirmizrāde mākslinieka iestudējumam "Hamlets" pēc V.Šekspīra slavenā darba motīviem. Šī nebūt nav pirmā autora režija - pagājušajā gadā Suhanovs kopā ar kursabiedru Jāni Znotiņu Valmieras teātrī veidoja divus iestudējumus - Anšlava Eglīša "Bezkaunīgie veči", kā arī koncertuzvedumu "Tavas saknes tavā zemē".

Iestudējot "Hamletu", R. Suhanovs vēlas kritiski paskatīties uz savu un citu cilvēku neapmierinātību ar dzīvi. Pēc teātra kritiķes Zanes Radzobes domām, Suhanova ieceres iestudējums ir sociāli politisks. No lugas izlasīti tie fragmenti, kas ļauj runāt par ārēju manipulāciju ar varoni. Arī scenogrāfiskais noformējums tika iecerēts kā parafrāze par Latviju - horizontālajām melnbaltajām svītrām teātra Jaunajā zālē improvizētajos priekškaros vajadzētu raisīt asociācijas ar valsts karogu dziļās sērās. Tas ir stāsts par reālpolitiku vai mediju tirāniju, par efektu, kādu tie atstāj uz "mazo cilvēku", par laikmetīgi izprastu nolemtību.

Kādā intervijā Hamleta lomas atveidotājs aktieris Kaspars Zvīgulis uz jautājumu, vai Reiņa Suhanova režisoriskajā darbībā var manīt scenogrāfisko domāšanu, ir atbildējis, ka Suhanovam ir savs redzējums par teātri un to, ko viņš vēlas pateikt. Par režisora talantu liecina arī mākslas kritiķes Solvitas Kreses atziņa, vērtējot Suhanova Purvīša balvai nominēto instalāciju "Telpa telpā": "Savdabīgs veids, kā mēģināt rekonstruēt latvisko mentalitāti, iesaistot plašu multimediju līdzekļu komplektu - telpas scenogrāfiju, skaņu, gaismu. Māksliniekam izdevies izvairīties no banalitātes un radīt skatītājos patiesu savīņojumu.

Gluži kā prasmīgs režisors Suhanovs ir attīstījis pārsteidzošu telpas dramaturģiju, ierādot skaņai, gaismai un videi vienlīdz nozīmīgas lomas, kas precīzi iekļaujas un saskaņoti darbojas mākslinieka vadītajā izteiksmes līdzekļu orķestrī." Reinis Suhanovs uzsver, ka pret savu arodu jābūt godīgam un jāmīl tā katrs uzdevums.

Ko Jums kā cilvēkam, kurš profesionāli strādā teātrī, nozīmē nominācija vizuālās mākslas balvai?

R.S.: Sarežģīts jautājums. Sākot darbu pie "Straumēnu mājas", es domāju, kā vispār ir iespējams izstādīt scenogrāfiju, kas pēc būtības nav atdalāma no izrādes un novietojama izstāžu telpā kā stājmākla. Nolēmu reizē ar izrāžu mēroga modeļiem izstādīt atmosfēru. Izrādes atmosfēru, ko veido skaņa, gaisma, smarža, matērija. Tāpēc arī radošajā komandā aicināju komponistu Jēkabu Nīmani, gaismu mākslinieku Krišjāni Strazdīti un dekorāciju meistar Oskaru Plataiskalnu. Tas, ka mums ir izdevies radīt telpiski vielisku darbu, kurš uzrunāja vizuālās mākslas pētniekus, ir liels pagodinājums mūsu darbam.

Vai tehnoloģiju laikmetā mākslai ir nākotne? Kāda, Jūsaprāt, tā ir?

R.S.: Jebkura tehnoloģija, sākot no ogles un asinīm, ko izmantoja alu zīmējumiem, beidzot ar nanotehnoloģijām, ir tikai un vienīgi instruments. Ja instrumentus mākslīgie pielietot, tad var ļoti daudz un interesanti strādāt! Man liekas svarīgi izmantot šos instrumentus, taču neļaut tiem diktēt to, kas man jādara.

Kas ir lielākā atzinība, ko līdz šim par saviem darbiem esat saņēmis? Vai starptautiska atzinība nozīmē vairāk nekā pašmājās saņemta?

R.S.: Jebkura atzinība glauda un silda ego, bet reizē arī notrulina uzmanību un prāta asumu.

Kādā tehnikā Jūs veidotu "vidējā latvieša" portretu? Kāds tas būtu?

R.S.: Nav vidējā latvieša! Tādu terminu var lietot tirgus pētnieki vai politiķi. Ir emocionāli, naidīgi, sirsnīgi, no Balviem, tievi, gari, jauni, slepkavas, ziedu mīļotāji, puspoļi... Ir visādi latvieši. Kad mākslinieks sāk meklēt vidējo - pazūd jēga strādāt savu darbu.

Vai spējat uz saviem darbiem palūkoties kā skatītājs?

R.S.: Es cenšos būt ļoti prasīgs skatītājs saviem darbiem.

Vai māksliniekam jābūt nelaimīgam, lai spētu radīt? Vai radīšana "pēc pasūtījuma" atšķiras no radīšanas pēc paša iedvesmas?

R.S.: Jebkura radīšana ir amata prasme un mīlestība pret savu darbu. Var sanākt vai nesanākt, bet jābūt godīgam pret savu arodu un jācenšas mīlēt katrs uzdevums - vai tas būtu sevis vai kāda cita uzdots.

Vai, uzsākot jaunu darbu, Jums jau ir skaidrs, kādu vēlaties redzēt gala rezultātu?

R.S.: Tajā brīdī, kad pirms darba uzsākšanas es zināšu, kas būs gala rezultātā - mainīšu profesiju. Ir jāzina, kā savu darbu novest līdz profesionāli augstvērtīgam iznākumam, bet sev vienmēr radoši ir jāatstāj nezināmais. Kāda jēga matemātiķim risināt uzdevumu, kurā nav nezināmu lielumu?